

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 30/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou doc. JUDr. Zuzanou Mílkvou Illýovou, PhD., Grösslingová 6 – 8, Bratislava, proti uzneseniu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 2/21/1000-4 z 15. januára 2021 a uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. Tp/770/2021 zo 7. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu bola 21. júna 2021 doručená ústavná sťažnosť, ktorou sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušenie napadnutých rozhodnutí a priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Skutkové východiská

2. Na základe uznesenia policajta zo 4. januára 2021 bolo sťažovateľke vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva. Obvinenie bolo založené

na svedeckých výpovediach a na zdokumentovaní finančných tokov, ktoré mali smerovať k zneprehľadneniu viacerých transakcií s úmyslom navodiť dojem, že finančné prostriedky v celkovej sume 350 000 eur boli darom od rodičov obvineného [REDAKOVANÉ] pre neho a sťažovateľku, ktorá je jeho manželkou, pričom v skutočnosti tieto pochádzali od [REDAKOVANÉ] v sume 136 000 eur a časť v sume 214 000 eur pochádzala z pôžičky od [REDAKOVANÉ]. Z finančných transakcií však podľa názoru orgánov činných v trestnom konaní vyplývala zrejma neopodstatnenosť realizovaných úkonov medzi osobami obvinených, ktorí sú v príbuzenskom pomere, keď v prípade, že by aj rodičia [REDAKOVANÉ] disponovali hotovosťou 350 000 eur, čo vzhľadom na ich pracovné zaradenie, ako ani finančné zázemie nebolo dôvodné predpokladať, bolo by logické, aby tieto zaslali na účet ich syna, a nie nevesty, a rovnako tak by nebolo potrebné si tieto zabezpečovať formou pôžičky, ktorú tiež vzhľadom na uvedené by neboli schopní ani reálne splatiť v zmysle zmluvy o pôžičke so splátkami dohodnutými na dobu štyroch mesiacov. Príjmy mali byť legalizované z obzvlášť závažného zločinu prijímania úplatku, ktorého sa mal [REDAKOVANÉ] dopúšťať minimálne od presne nezisteného času roku 2016 ako vyšetrovateľ a neskôr aj ako funkcionár Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, vo viacerých trestných veciach a ktorý mal byť spáchaný minimálne v rozsahu sumy 90 000 eur.

3. Napadnutým uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) č. k. VII/1 Gv 2/21/1000-4 z 15. januára 2021 bolo rozhodnuté podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku o zaistení majetku sťažovateľky s odôvodnením, že je stíhaná pre trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na jej pomery treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku.

4. Sťažovateľka podala proti uzneseniu prokurátora sťažnosť podľa Trestného poriadku. Namietala, že uznesenie o vznesení obvinenia vychádza zo zjavne nesprávnej kvalifikácie trestného činu, ktorý je úmyselne nadkvalifikovaný, pričom iba z dôvodu nadkvalifikácie mal prokurátor formálne možnosť využiť inštitút zaistenia majetku. Kritizovala tiež, že v uznesení prokurátora nie je zdôvodnené, prečo pristúpil prokurátor k využitiu daného inštitútu vo vzťahu k jej majetku, ktorým navyše postihol aj majetok, ktorý s tvrdenou trestnou činnosťou žiadnym spôsobom nesúvisí. Napokon sťažovateľka označila uznesenie prokurátora za neurčité, keď výrok v časti špecifikácie majetku postihnutého zaistením je formulovaný príkladmo, a preto nie je vôbec zrejmé, aký majetok je v konečnom dôsledku predmetom zaistenia.

5. O sťažnosti sťažovateľky rozhodol Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) napadnutým uznesením tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. Konštatoval, že jedinou zákonnou podmienkou zaistenia majetku je očakávanie uloženia trestu prepadnutia majetku, pričom táto podmienka je v predmetnej veci splnená. Poukázal na závažný charakter trestnej činnosti, zo spáchania ktorej je sťažovateľka (ako aj jej manžel) obvinená, a objasnil, že predmetom uznesenia o zaistení majetku je vždy celý majetok obvineného vrátane majetku, ktorý obvinený nadobudne po zaistení. Preto výpočtom uvedeným vo výroku uznesenia sa len upresňuje, o aký konkrétny majetok ide, o ktorom má prokurátor vedomosť, že obvinený aktuálne vlastní.

III. Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti rozsiahlo rekapituluje dôvody sťažnosti podľa Trestného poriadku, ktorú podala proti napadnutému uzneseniu prokurátora. Nadväzne namieta, že sa okresný súd v napadnutom uznesení nevysporiadal s jej sťažnostnými námietkami a toto jeho rozhodnutie možno považovať za čisto formálny prieskum rozhodnutia bez náznaku skutočnej ambície preskúmať zákonnosť a dôvodnosť uznesenia o zaistení majetku.

7. Rozpor so svojim základným právom vlastniť majetok a právom na pokojné užívanie majetku vidí sťažovateľka v účelovej nadkvalifikácii obvinenia, podľa ktorého trestnou činnosťou sťažovateľky mali byť v spolupáchateľstve legalizované príjmy z trestného činu prijímania úplatku, a to minimálne v rozsahu 90 000 eur, hoci na kvalifikáciu podľa § 233 ods. 4 písm. a) Trestného zákona sa vyžaduje získanie prospechu veľkého rozsahu, teda minimálne 133 000 eur. Takto došlo formálne k vytvoreniu možnosti využiť inštitút zaistenia majetku voči sťažovateľke, aj keď materiálne pre takéto postupy predpoklady splnené neboli.

8. Sťažovateľka zdôrazňuje, že zaistenie majetku podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku má fakultatívnu povahu, preto je vzhľadom na intenzitu zásahu do vlastníckeho práva nutné dôkladne objasniť jeho dôvody. Napriek tomu uznesenie prokurátora ani uznesenie okresného súdu ani jednou vetou nezdôvodňujú, prečo bolo v prípade sťažovateľky nutné k zaisteniu jej majetku v rámci prebiehajúceho trestného konania pristúpiť.

9. Poukazujúc na výrok uznesenia prokurátora, ktorý je formulovaný príkladmo („*najmä*“), sťažovateľka namieta neurčitosť vymedzenia jej zaisteného majetku.

10. Rozpor napadnutých rozhodnutí so zásadou proporcionality vidí sťažovateľka v tom, že došlo aj k zaisteniu jej majetku, ktorý s tvrdou trestnou činnosťou vyplývajúcou z uznesenia o vznesení obvinenia celkom zjavne nijakým spôsobom nesúvisí.

11. Namietané porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie vidí sťažovateľka v tom, že okresný súd sa nevysporiadal s jej zásadnými námietkami, na ktorých založila svoj názor o porušení základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku.

IV. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K napadnutému uzneseniu prokurátora:

12. Pokiaľ ide o časť námietok obsiahnutých v ústavnej sťažnosti sťažovateľky smerujúcich proti uzneseniu prokurátora, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku konkrétnemu namietanému rozhodnutiu alebo postupu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019). Vychádzajúc z tejto judikatúry vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa napadnutého uznesenia prokurátora, ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Sťažovateľka disponovala možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prokurátora prostredníctvom sťažnosti. Sťažnosť aj podala, pričom ochranu všetkým

jej označeným právam bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť okresný súd, ktorému patrilo rozhodovať o sťažnosti. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľky uplatnené proti označenému uzneseniu prokurátora, preto ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

13. Ústavný súd neprehliadol, že napadnuté uznesenie okresného súdu už bolo predmetom jeho prieskumu, a to na základe ústavnej sťažnosti manžela sťažovateľky [REDAKOVANÉ]. Jeho ústavná sťažnosť bola uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 534/2021-12 z 11. novembra 2021 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

14. Vo vzťahu k sťažovateľkinej námietke o nadkvalifikácii skutku, ktorý sa jej kladie za vinu, ústavný súd pripomína, že zákonnou podmienkou zaistenia majetku podľa § 425 ods. 1 Trestného zákona je očakávanie uloženia trestu prepadnutia majetku, nie istota uloženia tohto trestu (čo ani neprichádza do úvahy vzhľadom na predbežný, zabezpečovací, a tým aj dočasný charakter rozhodnutia o zaistení majetku). Trestný zákon v § 58 ods. 1 a 2 vymedzuje prípady fakultatívneho uloženia trestu prepadnutia majetku a v § 58 ods. 3 prípady obligatórneho uloženia tohto trestu. Zákonným dôvodom na obligatórne uloženie trestu prepadnutia majetku je aj odsúdenie páchatel'a trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 3 alebo 4 Trestného zákona. Sťažovateľkin skutok bol orgánmi činnými v trestnom konaní kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin podľa § 233 ods. 4 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020. Uvedená kvalifikácia vyžaduje získanie prospechu veľkého rozsahu, čo predstavuje sumu 133 000 eur. Ústavný súd však podotýka, že aj v prípade, ak by bol rozsah vyšetrovanej trestnej činnosti definitívne ustálený na sume 90 000 eur, čo zdôrazňuje sťažovateľka, stále by skutok, pre ktorý jej bolo vznesené obvinenie, bol kvalifikovateľný ako trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 3 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020, v dôsledku čoho by podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona spadal do skupiny trestných činov, za ktoré súd obligatórne ukladá trest prepadnutia majetku. Aj v takom prípade by teda zákonný dôvod (očakávanie uloženia trestu prepadnutia majetku) na zaistenie majetku sťažovateľky podľa § 425 ods. 1 Trestného zákona existoval. Predmetná námietka sťažovateľky je preto nedôvodná.

15. Pokiaľ ide o kritiku výroku napadnutého uznesenia prokurátora v spojení so zamietnutím jej sťažnosti okresným súdom, ústavný súd v plnom rozsahu odkazuje na postoj okresného súdu k tejto sťažovateľkinej kritike, ktorý vysvetlil, že „*predmetom uznesenia o zaistení majetku je vždy celý majetok obvineného, vrátane majetku, ktorý obvinený nadobudne po zaistení. Výpočtom uvedeným vo výroku uznesenia sa len upresňuje o aký konkrétny majetok sa jedná, o ktorom má prokurátor vedomosť, že obvinený v súčasnosti vlastní*“. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti neprednáša dôvody, ktoré by sa zamerali na spochybnenie citovaného vysvetlenia okresného súdu, ale iba opakuje svoje výhrady formulované už v sťažnosti podanej podľa Trestného poriadku proti napadnutému uzneseniu prokurátora. Preto jej sťažnostná argumentácia podľa názoru ústavného súdu ani nie je spôsobilá účinne spochybniť závery okresného súdu. Ústavný súd

k nim dodáva, že zodpovedajú koncepcii právnej úpravy vyjadrenej v § 426 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého zaistenie sa vzťahuje na celý majetok obvineného, ako aj na majetok, ktorý obvinený nadobudne po zaistení; nevzťahuje sa však na prostriedky a veci, na ktoré sa podľa zákona nevzťahuje prepadnutie majetku. Je teda zrejmé, že nie je nutné, aby v uznesení o zaistení majetku boli exaktne vypočítané všetky objekty vlastníckeho práva obvineného. Preto ich príkladné uvedenie vo výroku zaistovacieho uznesenia nezaťažuje toto rozhodnutie ústavne významnou vadou. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

16. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní sťažovateľkinej námietky, podľa ktorej došlo aj k zaisteniu jej majetku, ktorý s tvrdou trestnou činnosťou vyplývajúcou z uznesenia o vznesení obvinenia celkom zjavne nijakým spôsobom nesúvisí. Trestný poriadok pre rozhodnutie o zaistení majetku a aj uložení trestu prepadnutia majetku zásadne nerozlišuje majetok súvisiaci s trestnou činnosťou a ostatný majetok, ktorý s kriminalitou nemá nič spoločné. Vyplýva to z už citovaného § 426 ods. 1 Trestného poriadku. Ten zo zaistenia vylučuje len majetok, ktorý nepodlieha trestu prepadnutia majetku. Z úpravy obsiahnutej v § 58 a § 59 Trestného zákona nevyplýva, že by majetok, ktorý nesúvisí s trestnou činnosťou obvinenej osoby, trestu prepadnutia majetku nepodliehal, preto nie je ani povinnosťou prokurátora limitovať zaistenie majetku výlučne na majetok súvisiaci s vyšetrovanou kriminalitou. Ústavný súd dopĺňa, že podľa výslovne aplikovateľného § 50 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku na zaistenie nemožno použiť veci, ktoré podľa občianskoprávných predpisov nemožno postihnúť výkonom súdneho rozhodnutia a ani pohľadávky obvineného na výplatu odmeny z pracovného pomeru, výživného a dávok nemocenského poistenia a sociálneho zabezpečenia. Kritérium súvisu s trestnou činnosťou je teda zjavne irelevantné.

17. K sťažovateľkou namietanej neproporcionalite zaistenia jej majetku ešte ústavný súd považuje za vhodné dodať, že zaistenie celého majetku je prirodzeným následkom očakávania uloženia trestu prepadnutia majetku tak, ako to predpokladá Trestný zákon v normách, ktoré sú na ústavnom súde predmetom konania o súlade právnych predpisov (PL. ÚS 1/2021). Ani prípadná dôvodnosť úvahy o tom, že trest prepadnutia majetku v prípade sťažovateľky nie je primeraný, nie je spôsobilá viesť k záveru o tom, že procesné zaistenie majetku počas trestného konania predstavuje porušenie jej základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy alebo jej práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

18. Ústavný súd tak uzatvára, že v časti namietajúcej porušenie základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu je ústavná sťažnosť sťažovateľky zjavne neopodstatnená.

19. Dôvod namietaného porušenia svojich práv procesnej povahy (základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sťažovateľka koncentruje do výhrad voči dostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu. Ústavný súd však konštatuje, že po prieskume odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu zistil, že tento reagoval síce stručne, no výstižne a dostatočne na námietky, ktorá sťažovateľka v opravnom prostriedku proti napadnutému uzneseniu prokurátora predniesla. Jedinou výnimkou je sťažovateľkina kritika založená na tvrdení nadkvalifikácii skutku, pre ktorý bola obvinená. K tejto námietke okresný súd reagoval iba odkazom na zákonnú podmienku pre zaistenie majetku

(očakávanie uloženia trestu prepadnutia majetku) a na závažnosť charakteru trestnej činnosti, pre ktorý sú sťažovateľka i jej manžel trestne stíhaní. Ústavný súd však konštatuje, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžadujú adresné odpovede iba na otázky, ktoré sú v procese poskytovania právnej ochrany podstatné. Majú teda potenciál ovplyvniť podobu výroku napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ako už bolo vysvetlené v bode 14 odôvodnenia tohto uznesenia ústavného súdu, kritika nadkvalifikácie skutku v sťažovateľkinej veci je nedôvodná, pretože aj nižšia kvalifikácia (zodpovedajúca rozsahu trestného činu, ktorý mal byť konaním sťažovateľky legalizovaný) by odôvodňovala zaistenie jej majetku. Táto námietka preto nemala podstatný význam pri rozhodovaní okresného súdu o sťažovateľkinom opravnom prostriedku. Ak teda na túto kritiku okresný súd cielene nedopovedal, nejde o vadu vykazujúcu ústavnú relevanciu. Ústavná sťažnosť je preto zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde aj v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 3ž ods. 1 listiny, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky prednesenými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutých rozhodnutí, priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2023

Robert Šorl
predseda senátu